І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 222. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1964 No. 222. VOL. LXXI

ЗГИНУЛО 19 МОРЯКІВ В ЗУДАРІ ДВОХ КОРАБЛІВ БІЛЯ НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. 26 листопада 2-ої години по півночі ізраїльський люксусовий пасажирський корабель Шальом наплив перед побережжям Ню Джерзі на норвезький вантажний танкер Столт Даґалі і розколов його надвоє так, що задня частина корабля негайно затонула, а ніс танкера ще якийсь час тримався на воді. В цій великій катастрофі згинули 19 моряків із норвезького корабля, тіла 13-ох із них вже витягнено з океану а 6 ще ні. Але немає найменшої надії, щоб хтось з них міг залишитися при житті, бо фахівці кажуть, що в такій холодній воді, яка тепер є в океані, людина могла б жити найдовше годину. Негайно після катастрофи радіові сиґнали С. О. С. понеслися повітрям, і на місце нещастя прибули 7 гелікоптерів із Брукліна та стільки ж катерів надбережної сторожі. Гелікоптери спускали вниз ратункові кошики і так звані „хомутові" перстені і врятували 19-ох моряків із норвезького танкера або з води. Корабель Шальом врятував своїм човном 5-ох моряків. Цей корабель є сильно пошкоджений в своїй передній частині і мусів вертатися до нюйоркського порту, куди причалив аж о год. 3:10 по полудні, 13 годин після катастрофи. Шальом коштував корабельну лінію Цім $20 000 000, він віз 616 пасажирів і 450 членів залоги із Ню Йорку до Західніх Індій на морську проґулянку по Карібському районі. Норвезький танкер мав 43-ох членів залоги і плив із Філядельфії до Нюарку, везучи товщі та різні розчинники. Бостонська надбережна сторожа зловила о год. 2:22 по півночі сиґнали з невідомого корабля. О год. 2:44 вона довідалася, що це сиґнали норвезького танкера Столт Даґлі, який повідомляв, що „тоне". Першим кораблем, що був на місці нещастя, був корабель Санта Павля з корабельної лінії Ґрейсі, який повертався з подорожі по Карібському обширі. Капітан корабля Теодор Томсон твердить, що Шальом подав був невірно те місце, в якому сталася катастрофа. Географічна довжина була подана на 15 миль невірно, а ширина була подана правильно. Столт Даґалі подав був правильно те положення, де була катастрофа. Представник корабельної лінії Цім заявив, що покищо не можна знати причини цієї помилки, бо капітан Шальому був 36 годин на ногах і спав перетомлений після того, як корабель прибув до Ню Йорку. Іншою невиясненою справою є те, чому не діяв радар, який повинен був бачити надпливаючий корабель навіть під час тієї густої мряки, яка була тоді над океаном, і яка була головною причиною катастрофи. Нещастя сталося так наґло, що моряки із норвезького танкера, які спали роздягнені в каюті, збудилися в нічних сорочках у холодній воді. Капітан Шальому, Авнер Фройденберґ заявив, що його радар діяв весь час під час катастрофи. Численні пасажири на Шальомі спали цілу ніч спокійно не знаючи навіть, що сталося на океані, інші зібралися в загальних залях, закликано оркестру, яка безперервно грала аж до 6-ої вранці. Залога норвезького корабля чекала на носі свого танкера на рятунок, а деякі були в рятункових човнах, що були наповнені холодною водою. Рятункова акція була утруднена внаслідок того, що були високі хвилі на океані і густа мряка. Першим летуном, що з'явився на місці катастрофи, був лейтенант Джордж Гітін, пілот фльоти, який надлетів із гелікоптером та побачив в рятунковому човні 9 моряків з норвезького танкера. Він врятував чотирьох моряків, а решту вирятував катер надбережної сторожі. АмериканськаНадбережна сторожа не вестиме жадного слідства відносно цієї катастрофи, бо в ній не є замішаний жадний американський корабель. Ізраїльський уряд вже нав'язав контакт із норвезьким урядом та обговорює можливість покликання до життя окремого адміральського суду, який мав би перевірити причини катастрофи.

През. Джансон конферував із Ґроновським про збільшення поштових оплат

Остін, Тексас. — Президент Джансон 23го листопада конферував із головним пошмайстром Джаном А. Ґроновським про те, що треба б збільшити поштові оплати другої й третьої кляс, бо Поштовий Департамент виявляє великий дефіцит. Ґроновський конферував з Президентом кілька годин і пізніше на ресовій конференції заявив, що він мав докладно перевірити цю справу та звітувати Президентові, котрі частини поштової служби виявляють недобір. Немає жадних натяків на те, щоб збільшувати поштову оплату від листів, це значить посилок першої кляси, бо прибутки з цієї частини поштової служби дають 16-відсоткову надвишку. Ґроновський виявив, що дефіцит Поштового Департаменту в цьому році, що закінчиться 30-го червня 1965-го року, винесе коло — $719 000 000. З того аж 500 000 000 видається на так звану „конгресову пошту", це значить на рахунок уряду та на безплатну пошту для сліпих. Президент порекомендував головному поштмайстрові перевірити справу закриття кількох соток малих поштових урядів, так званих поштових станиць четвертої кляси, річні прибутки яких виносять $1 500, або й менше. Також мають вивчати те, щоб великі фірми висилали вже посортовану за місцевостями пошту, бо це дало б при самих посилках першої кляси (листи й картки) від 40 до 50 мільйонів долярів ощадности. Надавана сортована пошта другої і третьої кляси дала б ощадність коло $7 000 000.

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗДА ВІДБУВАЄ СВОЇ 6-ті ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Ню Йорк. — Сьогодні, в суботу 28-го листопада 1964 р., Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА відбуває свої шості з черги Звичайні Загальні Збори. Попередні, 5-ті Загальні Збори Американського Відділу цієї найстаршої та найбільш заслуженої нашої наукової установи відбулися 27-го листопада 1960-го року та були присвячені пам'яті її Патрона, Тараса Шевченка, в сторіччя його смерти. Згідно з опублікованим звітом, НТШ в ЗДА нараховує тепер 79 дійсних членів, 270 звичайних членів та 33 членів-прихильників, отже разом усіх 382 членів. НТШ в ЗДА є одною із чотирьох крайових Відділів того самого НТШ, заснованого 91 рік тому у Львові. Інші НТШ існують в Канаді, Европі та Австралії. Разом усі ці крайові НТШ мають спільну Раду Наукових Товариств ім. Шевченка із проф. д-ром Романом Смаль-Стоцьким на чолі, який рівночасно є й головою НТШ в ЗДА. Головою НТШ в Канаді є проф. д-р Євген Вертипорох, який рівночасно є генеральним секретарем Ради Наукових Товариств ім. Шевченка, головою Европейського НТШ є проф. д-р Володимир Кубійович, а головою НТШ в Австралії є проф. д-р І. Рибчин. У програмі шостих Загальних Зборів НТШ в ЗДА є: відкриття та вибір Президії і комісій, відчитання привітів, відчитання протоколу з попередніх загальних зборів, звіти уступаючої управи та контрольної комісії, дискусія над звітами, вибір нової управи, зміна двох точок статуту, схвалення прелімінаря бюджету, внески, запити та закриття. Збори відбуваються в приміщеннях власного дому НТШ при 302-304 Вест 13-ій вулиці, в якому має своє приміщення також УККомітет. Із касового звіту виходить, що НТШ в ЗДА впродовж чотирирічної каденції мало 104,187.51 дол. впливів і 96,309.43 дол. видатків. На вплив склались виключно прибутки з членських внесків та пожертв, а дальше з чиншу від винайму приміщень у власному домі та деякі фонди з продажу книжок і подібне. НТШ не мало жадних інших дотацій. Між індивідуальними жертводавцями найбільшу суму пожертвував голова Т-ва проф. д-р Роман Смаль-Стоцький ($27,310, з того $14,680 у звітовому часі), а між установами найбільші суми пожертвували УККА і УНСоюз. Загальні збори НТШ в ЗДА попереджувала в п'ятницю, 27-го листопада урочистість закриття Шевченківського Року і з цієї нагоди НТШ в ЗДА та його Філологічна Секція влаштовували в п'ятницю, 27-го листопада, в годині 6-тій вечером, в авдиторії Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку — Наукову Конференцію, яку мав відкрити проф. д-р В. Лев. З черги д-р Лука Луців мав виголосити вступне слово, а проф. д-р Р. Смаль-Стоцький доповідь на тему „Значення слова ‚Слава' у Шевченка". Кінцеве слово мав виголосити проф. д-р В. Стецюк, який і закрив Наукову Конференцію. Того ж дня перед полуднем мало відбутися Пленарне Засідання Управи НТШ та засідання Філологічної Секції для обрання нової дирекції Секції на каденцію 1964-67. В неділю, 29-го листопада 1964 р. відбудеться сесія Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка, з участю делеґатів Канади і ЗДА.

Проф. д-р Р. Смаль-Стоцький, голова Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка і голова НТШ в ЗДА

Американці відзначили „День Подяки" традиційним індиком, карнавалами і товариськими зустрічами

У четвер 26 листопада мільйони американців святкували традиційний „День Подяки". Президент Джансон провів цей день на своїй фармі в Тексасі, разом з дружиною та іншими членами родини. Він працював спочатку над деякими документами, тримав телефонічний зв'язок із МекНамарою і Раском, з якими обговорював найновіші вістки з Конґа. Раннім вечором Президент приєднався до традиційної вечері; підливу до індика приготувала леді Бирд. Президентська пара почекала, доки доньки — Линда і Лусі — повернулися з футболевих змагань у Остіні, за 60 миль від фарми. У великих містах ЗДА, зокрема в Ню Йорку, Філядельфії, Дітройті та інших, відбулися святкові паради-карнавали, з оркестрами, велетенськими бальонами тощо. Традиційного індика одержали на вечерю тисячі незаможних, переважно старших віком людей, як подарунок від різних добродійних організацій і товариств. Заморожених індиків привезли гелікоптерами для кількох американських вояків у селі поблизу Берліну. Те село оточене територією комуністичної Східньої Німеччини. Для американських вояків у південно-в'єтнамських джунглях індиків скидали легкоспадами. Але свято було затьмарене вістками з Конґа, де знаходять щодалі, то більше забитих прокомуністичними повстанцями білих, переважно місіонарів. Погана дощова погода на сході ЗДА, сніги й дощі на далекому заході та морози у північних стейтах спричинились до багатьох нещасливих випадків на шляхах країни. Дотепер стало відомо, що в автокатастрофах на шляхах, від пожеж та інших нещасть загинуло під час „Дня подяки" понад 150 людей, у тому числі 13 осіб із Ню Йорку.

Науковою Конференцією і концертом у Ню Йорку буде відзначена 20-та річниця бою під Бродами

Ню Йорк. — 28 листопада о год. 7 вечора, в Українському Інституті Америки, відбудеться з ініціятиви Станиці Братства кол. Вояків І. УД УНА та Братства „Броди-Лев" наукова конференція для відзначення 20-річчя бою під Бродами. На конференції з доповідями виступлять: ген. П. Шандрук, сотн. З. Стефанів і ред. О. Лисяк. Головуватиме на конференції сотн. д-р В. Калина — голова Військового Наукового Інституту при НТШ. У неділю 29 листопада о 7 г. вечора, у „Джуніор гайскул" при евеню „Бі" і 5-та вулиця в концерті „Броди" візьмуть участь: Рома Прийма, Є. Курило, проф. І. Соневицький, Г. Минаїв-Андреадіс, Ю. Богачевський. Концерт відкриє д-р Р. Дражньовський; співатиме хор іменем митр. Шептицького, під дириґуванням Р. Левицького. Дохід із цих імпрез призначено для інвалідів.

Бельгійські парашутисти й літаки ЗДА продовжують гуманітарну акцію в Конґо

Леопольдвіль. — ЗДА й Бельгія у дальшій тісній співпраці продовжують рятувати невинних цивільних чужинців в теренах, опанованих жорстокими лівими чорними бунтівниками в східньому Конґо. 250 бельгійських парашутистів були скинені в минулу середу з сімох американських транспортних літаків Ц-130 над містом Павліс за 225 миль на північний схід від Стенлівілю, що його звільнено від панування повстанців в минулий вівторок. У Павлісі врятовано 211 білих. Зате не вдалося перешкодити масакрі, жертвою якої впали 2.000-4.000 чорних, вірних режимові. Всіх чужинців, які тільки бажають собі видертись з країни, де пережили стільки страхіть, негайно перевозиться літаками до столиці Конґа Леопольдвілю та відтіль дальше. З-посеред кругло 1.600 чужинців, які були на території, опанованій бунтівниками, що їхнім „президентом" був Крістоф Ґбеньє, невідома доля стосується ще коло 200 осіб. В Стенлівілі дикуни вбили з-посеред зігнаних на площу кількасот білих — 29 осіб, в тому числі 5 бельгійських жінок, 5 бельгійських дітей і двоє американців, лікаря д-ра Пола Карльсона і вчительку в місії 25-річну панну Філліс Райн. 10 американців і 134-х бельгійців врятовано, коли бельгійці в американських літаках зайняли село Акеті. Коло 70 европейців чекали з тугою спасення в містечку Бута. Перший транспорт оцілілих бельгійців, що їх негайно перевезено в цілонічному леті з Конґо до Брюсселю, охоплював 76 чоловіків, 49 жінок і 38 дітей. Всі вони були в порваних літніх одягах з тропікального Конґа і представники Червоного Хреста накидали на них на летовищі в Брюсселі теплі накривала й плащі.

Захід склав три більйони долярів для рятування британської валюти

Лондон. — Британський фунт штерлінґів опинився в небезпеці внаслідку великого відпливу валюти на покриття дефіциту платничого балянсу. Запас золота й інших вартісних паперів в державній скарбниці вичерпався до такої міри, що британський уряд уповноважив з початком цього тижня Англійський Банк до піднесення відсоткової стопи з 5% до 7% на позички, уділювані іншим банкам для розрахунків, що постали з закордонної торгівлі. Однак цей засіб виявився впродовж перших 48 годин недостатнім, тим паче, що міжнародна спекуляція старалася обнизити вартість фунта і скуповувати його за нижчу ціну. У зв'язку з цим, з ініціятиви американського Федерал Резерв Банку в Ню Йорку, 11 західніх країн склали капітал на суму 3 більйони долярів, поставивши їх до диспозиції Англійському Банкові для скріплення вартости фунта. Заламання фунта штерлінґів грозило б величезними втратами для всього світу, що має тісні фінансово-торговельні зв'язки з Британією та, частинно, належить навіть до так званої системи фунта. 1 більйон долярів склали ЗДА, а на рештуючих 2 більйони склалися Франція, Західня Німеччина, Швайцарія, Італія, Австрія, Бельгія, Голляндія, Канада, Швеція і Японія.

ЗДА й Західня Німеччина вірять в успіх проєкту морської атомової фльоти

Вашингтон. — Наприкінці перебування зах.-німецького міністра закордонних справ Ґергарда Шредера у Вашингтоні, проголошено комунікат, підписаний державним секретарем Діном Раском і названим німецьким міністром, де вони оптимістично висловлюються про шанси проєкту збудувати надводну морську фльоту з різнонаціональною залогою та атомовими ракетами. Обидва державні мужі висловлюють вдоволення з ходу переговорів в цій справі між різними членами Атлантійського Союзу та висловлюють надію, що різні держави приступлять до реалізації того проєкту. Цього оптимізму не поділяють американські пресові коментатори, які звертають увагу, що Франція веде активну акцію проти проєкту такої фльоти, а виразно проти того проєкту висловилася теж Британія. Британський прем'єр Гарольд Вільсон заявив в минулий понеділок, що той американський проєкт атомової фльоти послабить НАТО та утруднить „порозуміння" з Совєтським Союзом. Однак у комунікаті Раска й Шредера підкреслюється потребу „злагіднення" відносин з Совєтським Союзом й „вжиття всіх заходів", щоб переконати Совєтський Союз у конечності з'єднання Німеччини.

РОБИВ ДОБРО — ЗАПЛАТИВ ЖИТТЯМ

Д-р Пол Карлсон (другий в ряді, обличчям звернений до негра), американський лікар-місіонар в Конґо, що його замордували в Стенлівілю конґолійські комуністичні терористи з-під знаку Крістофа Ґбеньє, „президента" підтримуваної Москвою і Пейпінґом „Конґолійської Народної Республіки". На фото: д-р Карлсон із своїми асистентами відбуває подорож човном біля Дібанґі в Конґо, де він переводив акцію щеплення конґолійських дітей проти поліо. Не зважаючи на цю гуманітарну акцію, конґолійські комуністи Карлсона ув'язнили і потім в жорстокий спосіб замордували разом з іншими білими й чорними закладниками.

МОСКВА Й ПЕЙПІНҐ В ОБОРОНІ ЧОРНИХ УБИВНИКІВ В КОНҐО

Москва. — Совєтський Союз формальною нотою, що її передано амбасадам ЗДА, Британії і Бельгії, натаврував рятункову акцію Америки й Бельгії в Конґо, як „акт активної яскравої збройної інтервенції" проти „народного визвольного руху" в Конґо та „зажадав" негайного відкликання всіх їхніх військових частин і машин з конґолійської території. Британію Москва зарахувала до ‚аґресорів" тому, що вона дозволила покористуватись островом на Атлантику, як етапним пунктом для 600 бельгійських парашутистів, перевожених американськими літаками. Американський шарж д'аффер, Волтер Штессел, який заступає неприявного амбасадора Фоя Колера, зголосився до першого заступника совєтського міністра закордонних справ Василія Кузнєцова і заявив йому, що ЗДА не мають ніяких політичних цілей в Конґо, що вони переводили виключно тільки гуманітарну акцію для рятування загрожених своїх громадян та що „в найкоротшому часі" американські транспортні літаки і їхні пілоти б у д у т ь відкликані з Конґа. Те саме заявив бельгійський уряд. Конґолійський уряд Мойсе Чомбе дав свою згоду на ту американсько-бельгійську операцію. За те становище конґолійського уряду таврують його деякі націоналкомуністичні африканські диктатори, як ось альжирський президент Ахмед Бен Белла, який виголосив промову до великої юрби, заявляючи, що Альжир висилатиме зброю й іншу допомогу „визвольному рухові" в Конґо, що його очолює „правдивий патріот" Крістоф Ґбеньє. Однак 33-членна група африканських держав в Об'єднаних Націях не могла погодитись на своєму засіданні в минулу середу і ще не зголосила формальної скарги проти ЗДА й Бельгії до Ради Безпеки ОН. Комуністи, які кричать про американсько-бельгійську „аґресію" вперто промовчують акти звірства, що їх переводили бунтівничі партизани. Захід називає „протест" Москви пропаґандою.

Тим часом Комуністичний Китай, Альжир і Куба обіцяли прийти з активною допомогою конґолійським бунтівникам проти режиму теперішнього тамошнього прем'єра Мойсе Чомбе. В столиці Об'єднаної Арабської Республіки, Каїро, юрба демонстрантів спалила публічну американську бібліотеку, яка приміщувала 27.000 книжок, діяла від 40 років і мала вартість понад 450.000 дол. Відбулися демонстрації перед американською амбасадою в Каїро і юрба пошкодила кілька американських авт. Антиамериканські демонстрації відбулися також в Кенії. Чеські комуністи у Празі обкидали камінням тамошню американську амбасаду. В різних африканських державах — як Гані, Танзанії і ін. — залунали голоси про конечність зірвання дипломатичних взаємин з Америкою і Бельгією. Найбільш демагогінна пропаґандивна кампанія йде з Комуністичного Китаю і Альжиру. Американські пресові коментатори признають, що вправді тепер зліквідовано рух, керований такими ворогами режиму Мойсе Чомбе, як Крістоф Ґбеньє, Гастон Суміяльот, Пієр Муле-не і Ніколяс Оленґа (всі втекли і буцім-то знаходяться в дорозі до Судану), проте революційно-партизанський рух в Конґо, підтриманий масивними доставами зброїззовні, може відновитись і принести центральній владі багато турбот. ЗДА доставили були урядові Мойсе Чомбе 11 бомбардувальників, 11 транспортних літаків, 6 гелікоптерів і багато іншої різної зброї. Пілотами на американських літаках є здебільша антикастрові кубинці.

Буддисти в Південному В'єтнамі повели політичний наступ проти уряду

Сайґон. — Офіційний провід буддистів в Південному В'єтнамі, який спершу відмежовувався від вуличних демонстрацій, ведених студентами й організованих комуністичними елементами та провокаторами, змінив становище: в минулу середу він одверто виступив проти кількатижневого цивільного уряду прем'єра Бран Ван Гуонґа, оскарживши його в „жорстоких актах" у відношенні до „геройських студентів-демонстрантів" та зажадав димісії уряду. Названий прем'єр нарадажувався з президентом Ханом Хак Суу та Височою Крайовою Радою. Покищо уряд стосує тактику твердої руки у відношенні до демонстрантів, вимиаючи водночас проливу крови. Покищо згинув тільки один студент. Є більше ранених і потурбованих поліціянтів і вояків, як демонстрантів, число яких доходило до двох тисяч. Щоб спинити марш поліціянтів — демонстранти облили вулицю газоліною і запалили її. Опісля 1,000 студентів забарикадувались в головній пагоді буддистів: поліція дозволила їм спокійно розійтись до домів. В Сайґоні проголошено стан облоги. Закрито школи. Загрожено стрілянням до демонстрантів Командування над спокоєм в Сайґоні перейняв один з генералів. Тим часом до Вашинґтону прибув генерал Максвел Тейлор, амбасадор ЗДА в Сайґоні. Він переведе кілька днів у ЗДА на вичерпних нарадах про дальшу поставу ЗДА у відношенні до Південного В'єтнаму й тамошнього уряду та війни проти партизанів.

АМБАСАДОРИ ЗДА І ПЕЙПІНҐУ РОЗМОВЛЯЛИ ТРИ ГОДИНИ

Варшава. — Американський амбасадор Джан М. Кебот і комунокитайський амбасадор у Польщі перевели в минулу середу 25 ц.м. близько тригодинну нараду, в якій заторкнено також недавній атомовий вибух, що його перевели китайські комуністи. Це була 125-та з черги зустріч тих двох амбасадорів від 1955 року. Про її зміст і вислід нічого не сказано, за вийнятком того, що найближчу таку зустріч визначено на 24 лютого 1965 року.

В АМЕРИЦІ

● **Герб Квон,** який був фотографом при ґенералі Мек Артурові в готелі в Йокогама тоді, коли до Мек Артура прибув з японського полону ґ е н е р а л Джан Джанатан Вейнврайт, заявив, що колишній президент Гаррі С. Труман невірно представив зустріч ген. Мек Артура з ген. Вейнврайтом. Мек Артур обняв був ґенерала Вейнврайта та щиро його привітав і запросив до обіду, а Труман говорив на телевізії, що ген. Мек Артур не хотів прийняти в часі обіду ґенерала, що вернувся з полону.

● **Опублікування** зізнань всіх свідків у зв'язку зі слідством з справі вбивства президента Кеннеді виявило, що в Білому Домі немає окремої особи, яка контролювала б харчі, що їх споживає Президент. Голова того відділу при Департаменті Скарбу, який займається безпекою Президента Роберт Інмен Бавк в Білому Домі і який переглядає всі дарунки Президентові, пошту і наглядає над особами в кухні в Білому Домі, заявив на слідстві, що не треба окремої особи, яка пробувала б харчі, що їх споживає Президент.

● **Республіка Чіле** 24-го листопада встановила повні дипломатичні зв'язки з СССР, які були перервані в 1947 році. З цього приводу опубліковано окрему заяву, в якій стверджується, що скріпиться в світі змагання до миру, коли існуватиме повне порозуміння між обидвома країнами.

У СВІТІ

● **Папа Павло VI** заявив у своїй промові, яку виголосив в минулому тижні на закритті третьої сесії 2-го Ватиканського Собору, що він вишле спеціяльну делеґацію до того місця за селом Фатіма, 100 миль від Лісбони у Пордуґалії, де в 1917 році троє пастушків побачили Богородицю і де на пам'ятку тієї події поставлено каплицю. Ця делеґація від Папи удекорує у тій каплиці статую Богородиці „Золотою трояндою", — спеціяльним відзначенням, що його Апостольська Столиця передає різним святиням. Заяву Папи вважають за жест примирення у сторону Портуґалії, де з невдоволенням прийнято вістку про замір Папи поїхати до Індії: португальці не можуть забути наїзду Індії на їх колонію Гою.

● **Семьон Царапкін,** постійний репрезентант СССР на Женевській конференції роззброєння, промовляв в Осльо під час своїх відвідин в Норвеґії та погрожував, що коли Америка здійснить свій плян атомової фльоти наспілку з Західньою Німеччиною, то й Совєти озброять атомовою зброєю своїх східньо-европейських сателітів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper, published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і моне ордерs виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Політична сила негрів

Мова про негритянське, чи пак муринське населення З'єдинених Держав, а не африканського континенту. Тамошні муринські держави не відіграють ще помітної ролі в міжнародному житті, бо вони економічно залежні від закордонної допомоги та й культурно ще відсталі, залежні у поважній мірі також від доплиgalу педагогічних і наукових сил з-за кордону, здебільша від своєї недавньої колоніяльної держави. Не приспорює міжнародної поваги тим молодим африканським державам ані внутрішня колотнеча, як, наприклад, в Конго, ані негайне заведення такого одноособового диктаторського режиму, як у Гані, ані взаємна ворожнеча між різними новопосталими державами африканського континенту, яка була предметом турбот уже двох панафриканських конференцій, ані така ненависть між африканськими неграми й арабами, як вона виявилася в Занзібарі. З цих усіх причин африканські негритянські держави не можуть ще мати атракційної, притягальної сили для американських негрів, не можуть імпонувати їм своєю зорганізованістю, працьовитістю та військовою справністю.

Отож покищо африканські муринські країни не грають у відношенні до американських негрів ролі такого морального чинника, як його грають европейські країни для своїх емігрантів в ЗДА. Зате щораз більший розвиток американських негрів в усіх ділянках життя дозволяє передбачати, що вони будуть втішатися щораз більшою повагою в очах своїх расових братів на африканському континенті.

В останніх виборах виявилось теж, що американські мурини починають являти собою просто своїм числом і ступнем суспільної свідомости таку політичну силу, що її не слід легковажити. Відомо, що сенатор Беррі М. Голдвотер, голосуючи проти згаданого закону про громадянські права, наче автоматично здобув собі марку „расиста". Внаслідок цього голосували за нього традиційно демократичні білі виборці в південних стейтах — Міссісіпі, Алабама, Луїзіяна, Джорджія і Савт Каролайна. Тому, що в кожному з тих стейтів білі таки мають перевагу над чорними приблизно у відношенні 60:40 і що те відношення куди більше в користь білих, коли мова про зареєстрованих виборців, бо внаслідок прерізних шикан все ще мало тамошніх муринів допущено до голосування, Голдвотер здобув тих п'ять стейтів. Однак, водночас, маючи ту свою марку „расиста", він утратив в користь Л. Б. Джансона такі південні стейти, як Флорида і Вірджінія, що — спільно білими і чорними голосами — дали були більшість Ніксонові в 1960-му році. „Нюзвік" з 23-го ц. м. вираховує цифрами, що й у трьох інших південних стейтах — Теннесі, Аркенсо, Норт Каролайні — Джансон дістав перевагу над Голдвотером тільки тому, що проти Голдвотера голосували всі тамошні чорні виборці. Ці чорні виборці у значній мірі причинилися також до створення великих „ножиць" між числом голосів за обох кандидатів у великих містах.

На липень 1962-го року кольорових громадян в ЗДА було 21 661 000. Спеціяльно муринських мешканців у 25 найбільших містах Америки було в той час 6 020 193. Коли, як згадано вище, відсоток муринських виборців у деяких південних стейтах ще не високий, то у великих містах, таких, як Ню Йорк, Філядельфія, Шикаго, Вашингтон, Балтимор, він дуже поважний. Кількість муринських виборців в усіх 10-ох південних стейтах буде щораз збільшуватися. І разом з цим зростатиме політична вага муринського елементу в ЗДА, що його не можна буде нехтувати.

Комуністична рівноправність

„Співдружність рівноправних і суверенних братських народів упевнено йде шляхом соціялізму і комунізму", — писали московські „Ізвєстія" з 27-го жовтня в передовій „Співдружба рівних". У ній не згадувалося про народи СССР, а лише про СССР і сателітні країни. На гадку Кремлю, в СССР колоніяльні республіки вже так обсаджені „своїми людьми", що немає чого турбуватись. Інша справа з Польщею, Румунією, Чехо-Словаччиною, Угорщиною, Східньою Німеччиною і навіть з покірною дотепер Болгарією. Сателіти виявляють децентралістичні тенденції, і тому новий ЦК КПСС присвячує їм багато уваги й часу. У названій статті редакція „Ізвєстій" підкреслювала, що сателітні країни — це рівнорядні партнери СССР і що в „братерському союзі", — наприклад, „промислове вирбництво Польщі виросло в порівнянні з довоєнним періодом у 9 разів; великим піднесенням економіки позначились останні роки в Румунській Народній Республіці"...

Перш за все, центральна московська преса, пишучи про сателітні країни — ігнорує народи СССР і називає їх „совєтським народом". В цьому й полягає перша нерівноправність. Туристи із сателітних країн розповідають, що для одержання візи на виїзд із однієї сателітної країни до другої треба чекати від одного до трьох тижнів; найтяжче одержати візу до Східньої Німеччини. Але щоб одержати візу для відвідин, наприклад, України з Польщі чи Румунії, треба чекати щонайменше три місяці — і не завжди буде позитивна відповідь. Це — ще одна нерівноправність. Москва погодилася, щоб у Польщі вільно продавали американські книжки й газети, платівки, показували американські кінофільми, але це заборонене в Болгарії, Східній Німеччині й інших сателітних країнах, не кажучи вже про республіки СССР. Таким чином — немає рівноправности і між сателітами. „Ню Йорк Таймс" із 13-го листопада повідомляв, що за минулий рік з Польщі прибуло до ЗДА 7 000 емігрантів. Але емігрувати із Східньої Німеччини можна тільки ризикуючи життям — через берлінський мур ганьби. З Чехо-Словаччини дозволено досить вільно виїздити за кордон у туристичні подорожі, але з Болгарії мандрують тільки найвищі представники комуністичної влади, а звичайні громадяни — не мають права. Отже і в цьому питанні немає ніякої рівноправности.

Ще менше рівноправности спостерігаємо в економічному житті республік СССР та країн - сателітів. У совєтських республіках селянство сколективізоване, і селянинові не вільно покинути колгоспу, він навіть не має основного совєтського документа — пашпорта. Майже те саме в Болгарії. Але в Польщі тільки яких 5% землі належить колгоспам; так же мало колгоспів у Чехо-Словаччині і в Югославії. У „Пейпінг Ревю", комунокитайському часописі з датою 31-го липня 1964 року, була передрукована стаття румунського журналу „Економічне Життя". У ній румунський автор виступив проти плянованого Москвою „створення міждержавних економічних комплексів", бо тоді — „Румунія була б зліквідована як держава, а румунський народ — як нація"! Румунія не пішла на пропоновану Москвою „інтернаціоналізацію" частини Дунаю, бо та частина — це, мовляв, законна румунська територія. Але споконвічна українська територія — Лемківщина — перебуває під Польщею. Таким чином, і в цьому немає ніякої рівности ані братерства у країнах так званого „соціялістичного блъоку". Ці проблеми — лише частина тих, що ними підмінований світ комунізму.

МИТРОПОЛИТ АМВРОЗІЙ СЕНИШИН ПРО СУЧАСНИЙ СТАН І МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

(ІНТЕРВЮ ВПРЕОСВ. МИТРОПОЛИТА, ПЕРЕДАНЕ В ЛИСТОПАДІ 1964-го РОКУ ЧЕРЕЗ ІТАЛІЙСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ РАДІО В УКРАЇНУ)

Філядельфія. — Український католицький щоденник „Америка" в числі із 20-го листопада цього року, надрукував інтерв'ю з ВПреосв. Кир Амврозієм Сенишином, Митрополитом Української Католицької Церкви у ЗДА на тему сучасного стану і майбутнього Української Католицької Церкви у світі і в Україні. Подавши у відповіді на перше питання короткий огляд початків і розвитку Української Католицької Церкви у ЗДА, починаючи від 1870 року, зокрема про велику ролю і заслуги сл. п. Митрополита Митрополит Амврозій Сениного в розбудові цієї Церкви, Впреосв. Кир Амврозій Сенишин з'ясував дальший її розвиток і перспективи на майбутнє такими словами:

„Своєю довголітньою і невсипущою працею завершив Преосв. Кир Константин будівлю Української Католицької Церкви в ЗДА. Вона стала вповні зрілою церковною організацією. А коли Святіший Отець Папа Пій XII, у своїм пастирськім листі до українських єпископів цілого світу 1956-го року підніс знову місію Української Католицької Церкви на Сході Европи, про яку говорив Папа Урбан VIII, тоді ще більше зросло значення Української Католицької Церкви на еміграції. Тоді то Святіший Отець Папа Пій XII апостольською конституцією з 20-го липня 1956 р. виділив з Філядельфійської Екзархії окрему Екзархію, а її Екзархом, з осідком у Стемфорді призначив дотеперішнього помічника Філядельфійського Екзарха, Преосв. Кир Амврозія. Новим помічником Кир Константина став Преосв. Кир Йосиф Шмондюк.

Врешті Апостольською конституцією з 12-го серпня 1958 р. створила Апостольська Столиця з обох Екзархій окрему провінцію — Митрополію, Стемфордську Екзархію піднесено до Єпархії, а Філядельфійську Екзархію до Архиєпархії, з осідком Архиєпископа Митрополита у Філядельфії.

По смерті ВПреосв. Митрополита Кир Константина, яка наступила 6-го січня 1961 року, Апостольська Столиця наіменувала Стемфордського Єпарха Митрополитом, при чому з Філядельфійської Архиєпархії виділено другу Єпархію з осідком Єпарха, яким став Преосв. Кир Ярослав Габро, у Шикаго.

Так дійшла наша Церква в ЗДА до свого організаційного завершення. Нема сумніву, що Боже Провидіння увесь час опікувалося нею. У своєму розвитку прийшлось їй поборювати перешкоди. Бурі, які переживала наша Церква, були тою пробою, назначеною Богом, щоб підготовити її до надзвичайного післанництва, яке її в майбутності чекає. Видержанням цієї проби мала українська еміграція здати іспит, чи вона до цього післанництва здібна. І вона цю пробу видержала. Перед Українською Католицькою Церквою у вільному світі стелиться шлях дальшої організаційної праці утверджувати релігійного духа та плекати рідні традиції, щоб вона могла у відповідний час допомогти знищеній на рідних землях Церкві відродитися і сповнити наложену на неї місію на Сході Европи.

Питання: Яка чисельна та організаційна сила Українських Католицьких Єпархій в Америці?

Відповідь: Як було вже сказано, у Північній Америці українці католики мають одну Архиєпархію і дві Єпархії, що творять Митрополію, з осідком у Філядельфії. Їх статистичні дані такі:

У Філядельфійській Архиєпархії є 98 парохій і 7 місійних станиць, які обслуговують 150 священиків. На території Філядельфійської Архиєпархії діють 2 Монаші Чини: Отців Редемптористів і Отців Францісканів та 4 жіночі Монаші Чини й Згромадження: Сестри Служебниці, яких провінційний Заряд у Філядельфії, Сестри Служебниці, яких Провінційний Заряд є також у Філядельфії, Сестри Місіонарки Божої Матері і Сестри Серця Христового. Архиєпархія має свою Велику Семінарію у Вашингтоні, де вишколюються наші священики. Свою Семінарію має також Чин Отців Францісканів. Сестри Василіянки удержують середню школу й Коледж. В Архиєпархії є 20 парохіяльних шкіл та 146 вечірніх або суботніх. Сестри Василіянки удержують два сиротинці, а Сестри Служебниці дім для старців. Зголошених у наших парохіях вірних є 162 331. Цього року Філядельфійська Архиєпархія має найбільше число покликань до духовного стану. У Стемфордській малій Семінарії та у Вашингтонській Семінарії св. Йосафата є 100 питомців. Молоді, яка побирає навчання у парохіяльних монастирських школах є 9 541. Зараз будується у Філядельфії тримільйонова катедра.

У Стемфордській Єпархії є 53 парохії і 2 місійні станиці, які обслуговує 107 священиків. На території Стемфордської Єпархії діють два монаші чоловічі Чини: Отців Василіян і Отців Францісканів та 4 жіночі Чини й Згромадження, ті самі, що й у Філядельфійській Архиєпархії. Їх головним завданням є — навчання у цілоденних парохіяльних школах. Єпархія має свою Малу Семінарію з Середньою школою і Коледжом. Сестри Служебниці вдержують середню школу в Словтсбургу, а Сестри Місіонарки у Стемфорді. В Стемфордській Єпархії є 8 цілоденних парохіяльних шкіл та 85 вечірніх чи суботніх. Сестри Служебниці вдержують у Словтсбургу дім для старців і немічних. Під опікою католицького шкільництва в Стемфордській Єпархії є — 4 994 молоді. Вірних є 87 615.

Наймолодша Єпархія св. Миколая в Шикаго, створена 1961 року, налічує 32 парохії і 4 місії, які обслуговують 42 священики. Діють там Отці Василіяни й Сестри Служеб-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Червоні „дипломати" в ЗДА

Найновіший звіт Федерального Бюра Інвестиґацій подає низку зовсім недипломатичних дій ряду офіційних осіб із СССР, які прикриваючись плащиком дипломатичної недоторкальности, сягають у своїй діяльності далеко поза міжнародним правом визначені рямці дипломатичних репрезентантів. У звіті ФБІ констатується з притиском, що для збереження безпеки ЗДА ця державна установа не може подати ширшій публіці усіх деталів незаконних дій на терені ЗДА комуністичних „дипломатів". Єдиний вихід для Державного Департаменту у деяких дуже поважних випадках — домагатися негайного усунення поза кордони держави таких совєтських громадян.

В офіційному комунікаті ФБІ сказано: „Держави комуністичного блъоку мають сотки офіційних представників на терені ЗДА в дипломатичній службі, в місіях Об'єднаних Держав та різного роду делегаціях. ЗДА є головним об'єктом шпигунської діяльности Москви та її сателітів. Використовуючи своє упривілейоване становище, ці дипломатичні особи вживають всіляких заходів, щоб, нав'язуючи контакти з американськими бизнесменами, науковцями, інженерами та іншими особами, здобувати потрібні для Москви інформації".

Підривна комуністична робота широко ведеться на міжнародному форумі. Але, як це підкреслює звіт ФБІ, існує й другий фронт шпіонажу або розкладової роботи в ЗДА. Тутешня комуністична партія, прикриваючи свою рабську підлеглість совєтській компартії, за останній рік сильно скріпила свою роботу на культурному, а також расовому секторі країни, притягаючи в свої ряди поважне число молоді.

Що найбільш грізне, у звіті ФБІ стверджується незвичайну рухливість комуністів на високошкільному відтинку. Кругло п'ятдесят американських коледжів минулого року запросили до себе на академічні виступи лідерів тутешньої комуністичної партії або совєтських „дипломатів". Ці комуністичні головачі мали також минулого року численні запрошення на „гостинні виступи" від різних радіових і телевізійних станцій.

За останні роки в деяких стейтах уживано легальних заходів, щоб обмежити, а то й заборонити такі небезпечні експерименти на терені високих шкіл.

Нововибраний у Норт Каролайні демократичний губернатор Джан В. Кінг заявив, що першим його актом в наступному році буде зголошення до стейтової леґіслятури законопроєкту про заборону виступів комуністичних агітаторів у коледжах цього стейту. Він певний, що цей законопроєкт перейде, і за прикладом Норт Каролайни підуть інші стейти. „На мою думку — сказав губернатор Кінг, — наша свобода слова повинна мати деякі обмеження. Наприклад, ніхто не має права надуживати свободу слова на те, щоб в ущерб заповненому театрі загукати: „Вогонь, горить..."

Т. К.

УКРАЇНСЬКУ МОВУ ВИВЧАЮТЬ У ПАРИЖІ

Неначе Божа воля є в тому, що чим більше Москва намагається нищити мову української нації, тим більше на нашу мову звертають увагу в західньому світі. Мова понад 40 мільйонів людей займає одно із перших місць у багатій мовній мозаїці людства. Безнастанно й безкарно обдурювати західній світ, що, мовляв, українська мова це лише діялект чи „наречіє", білі й червоні росіяни вже не можуть. Їх що далі, то частіше ловлять на гарячому навіть учні - українці в середніх школах Америки, Канади, Англії, Франції та інших країн, які вголос і з місця спростовують таке невігластво.

Українську мову, як обов'язкову мову, вживають у багатьох середніх і в деяких високих школах Канади, де найбільше сконцентроване українське населення. Вивчають там її не тільки українці, а й люди інших національностей. Українську мову вивчають у декількох військових школах ЗДА, а в деяких університетах навіть історію й літературу.

Минає 25 років від часу, коли в Парижі, в Державній Школі Живих Східніх Мов, розпочали вивчати українську мову, яку викладає тепер професор Марі Шерер. Але спочатку коротко про цю славетну в історії Франції і навіть всієї Західньої Европи високу школу, що її по-французьки звуть „Еколь де ляна вівант орієнталь".

Її засновано ще в 1669-му році, при Колегії паризького університету. В кінці 18-го століття її перетворено на самостійну спеціяльну школу, де вивчали арабську, турецьку, новогрецьку, китайську, японську, татарську та інші мови. Згодом до них долучено вивчення і слов'янських — болгарської, сербської, ще пізніше — російської (від 1875 року).

Десятки років українська мова не знаходила пристановища „Під дахами Парижу" (так зветься один із фільмів славетного Рене Клера). Аж у 1939 році лід проламано: 9 січня того року проф. Ілько Борщак, так передчасно згаслий, мав у Державній Школі Живих Східніх Мов перший виклад української мови. Він розпочав з розповіді, що писали про українську мову різні французькі письменники й учені. Було тоді декілька студентів.

З часом українська мова знайшла більше прихильників — французів, українців, французів українського та іншого слов'янського походження. Щороку записувалося по 15 - 20 студентів. Курс навчання тривав три роки. П'ятнадцять років тому офіційно затверджено вивчення української мови, як обов'язкової мови, в програмі тієї Державної Школи. З неї вийшло чимало знавців української мови, літератури, історії України, учителів української мови для французів, фахівців від українського питання.

У 1950-их роках проф. І. Борщакові асистував знавець української мови та її діялектів, український актор Сергій Д., який згодом перейшов читати лекції у французькому Генеральному Штабі. У той час п-на Марі Шерер, родовита француженка, зацікавилася вивченням української мови і взагалі Україною. Вона була однією з найкращих та найздібніших студенток проф. Ілька Борщака. Склавши блискуче іспит, згодом працювала над перекладами українських історичних дум на французьку мову, що вийшли з передмовою й коментарями окремою книжкою. Після смерти проф. І. Борщака, проф. Марі Шерер очолила з 1958 року катедру української мови й літератури. Вона написала спеціяльний курс граматики, фонетики й морфології української мови для французьких студентів, переклала чимало текстів Т. Шевченка, Марка Вовчка, І. Франка на французьку мову.

Проф. Марі Шерер — видатний приятель українського народу, знавець нашої історії (не спотвореної „соціялістичним реалізмом" московського зразка) і культури. Її працю високо оцінюють українці у вільному світі. Вона виступала по радіо в Парижі з доповіддю про життя і творчість Т. Шевченка, з нагоди 150-ліття з дня його народження, активно співпрацює з Науковим Товариством ім. Т. Шевченка в Сарселі, поблизу Парижу. Не займаючись політичною діяльністю, ця визначна донька передової Франції робить українській культурі справді велику послугу.

І саме тому так холодно й лякoнічно повідомляла про її відвідини в Києві „Літературна Україна" з 7-го липня ц. р., навіть не відрекомендувавши як слід читачам достойної гості. Про, без сумніву, згадуваного в розмові в редакції покійного проф. Ілька Борщака — газета не сказала нічого. А було про що згадати. Напевно в редакції „Літературної України" відомі його наукові праці, як „Наполеон і Україна" або „Іван Мазепа", що її написав проф. Ілько Борщак разом з Рене Мартелем...

У київському журналі „Всесвіт" за жовтень ц. р. проф. Жан Перюс, відомий літературознавець, пише про збільшення уваги до української мови й літератури у Франції. Зокрема, що у Франції „щороку провадиться конкурс на кращого викладача високої школи... Раніше в галузі славістики цей конкурс оголошувано тільки на викладача російської мови, а тепер також і на українського".

Годі переціняти ролю, яку відіграє в цьому важливому процесі талановита французька учена, проф. Марі Шерер.

Леонід Полтава

„Росія — родіна"...

На Харитоновському провулку в Москві міститься редакція газети „Голос Родины", що виходить російською мовою для „соотечественников за рубежем", себто для „земляків за кордоном". Це — пропаґандивне комуністичне видання, з неприхованим завданням: вербувати людей за кордоном для повернення „на родіну" та дезінформувати їх про справжнє становище населення СССР.

Як таке, воно нас ніяк не цікавить. Але є в „Голосі Родины" одна важлива тенденція. Щоб краще зрозуміти, чим дихає сучасна комуністична Москва, варто цю тенденцію підкреслити. Для цього цитуємо декілька пасажів з „Голосу Родины" ч. 35 за лення в СССР.

„За чотири роки, де б не побував на Родіні — Кавказ, Ростов над Доном, Казань, Рига, Кляйпеда — всюди я"... Інше місце: „Грабування царським урядом далеких провінцій Росії давно відійшло в минуле. Совєтський уряд і компартія не тільки не підкорюють народи..." Ще інше місце звучить у дослівному перекладі так: „Під впливом віків один виходець із Росії, — не буду називати його національности, — згадуючи недавнє минуле"...

На цих прикладах бачимо ціну комуністичним заявам про рівноправність націй, братерство народів, рівність тощо. Комуністична аґітка „Голос Родины" вважає Росією і Кавказ, і Кляйпеду, і Ригу, і взагалі всі інші країни СССР.

I. Васильківський

У НЕВПИННІЙ БОРНІ

(УРИВКИ ЗІ СПОГАДІВ)

(9)

Мешкав Тишкевич у Льозанні-Уші в скромній кімнатці четвертого поверху одного з найкращих готелів Швайцарії „Бо Ріваж", де в 1912 році був підписаний мировий договір поміж Туреччиною та Італією, після закінчення триполітанської війни. В головній залі готелю в пам'ять підписання цього миру стоїть алегоричний мармуровий пам'ятник. Наша родина підтримувала з Тишкевичем особистий чи листовний контакт аж до його смерти в 1927 році в Бидгощі, в Польщі.

Михайло Тишкевич, який скінчив Петербурзьку Академію Мистецтв з золотою медалею, майже до кінця своїх днів малював. Його малюнки в 1912 році на виставці у Києві були відзначені нагородою, зокрема малюнок „Продавець рушників". Кілька прекрасних олійних малюнків і акварель Тишкевича на українську тематику, зокрема прекрасна акварели інтер'єру Софійського собору у Києві, які були його подарунком нашій родині, загинули під час другої світової війни.

Швайцарія, яка була невтральною державою в добі першої світової війни, стала центром европейської політики і рівночасно центром шпигунської діяльности двох воюючих таборів.

Німецькі дипломати, шукаючи в 1915 році можливости сепаратного миру з Росією, пропонували М. Тишкевичеві 3 мільйони швайцарських франків на пропаганду. До цієї справи поверталась декілька разів вже по революції, в 1917 році, в'яжучи цю справу з справою України, пропонуючи Тишкевичеві титул гетьмана. Тишкевич був переконаний, що німці не думали серйозно про самостійність України, до того ж був він антантофіл, тому всі пропозиції німців відкинув.

На початку 1917 року, задовго до приїзду в Швайцарію першої української дипломатичної місії, М. Тишкевич посилав меморіяли в українській справі всім представництвам головних держав Антанти і нав'язував з ними зносини. Крім того провадив він пресову кампанію в українській справі у швайцарській і лондонській пресі.

Бачачи близькість і подібність інтересів Литви і України, Тишкевич увійшов в тісні зносини з провідниками литовського руху, зібравши великі гроші, розвинув акцію помочі жертвам війни в Литві. За це був обраний почесним членом литовського комітету, і Сметона (пізніший президент Литви) і Вальдемарас (прем'єр Литви) приїжджали дякувати Тишкевичеві. Після цього засновано литовсько-український союз, президентом якого обрано М. Тишкевича. Дійшло навіть до того, що в січні 1918 року члени литовського національного комітету з пралатом Ольшовіціюсом на чолі пропонували Тишкевичеві, як потомкові Гедеміна, кандидатуру на литовського короля, а пізніше пропонували йому стати регентом Литви, що Тишкевич відкинув.

У березні 1918 року, коли Франція була на краю капітуляції, французьке посольство в Швайцарії запропонувало, за посередництвом М. Тишкевича, Німеччині мир, при умові резиґнації з Ельзасу, але повернення Франції Льотринґії, за яку Франція мала віддати Німеччині одну із своїх середньоафриканських колоній, в крайньому разі навіть Мадаґаскар. Був це проєкт Р. Пуанкаре, який давав йому при такому рішенні шанси на новий вибір президентом. Французькі пропозиції передав Тишкевичеві перший секретар посольства ґраф Аляр де Шатонаф, добрий особистий знайомий Тишкевича. За посередництвом княгині де Роган, в її помешканні, Тишкевич побачився з членом німецького посольства в Швайцарії, фон Рахберґом, якому передав пропозиції миру. Через тиждень він дістав відповідь від німецького канцлера гр. Гертлінга, що Німеччина вважає Льотринґію за свою нерушиму власність і „символ своєї єдности". Незабаром німецькі війська почали відступати, і перемога Антанти стала дійсністю восени того ж, 1918 року.

Цікаво, як би уклалися політичні відносини і як виглядала б мапа Східньої Европи, коли б Німеччина прийняла французькі мирові пропозиції?

У відношенні до України Антанта передусім виставляла постулят — продовження війни з Німеччиною, але й це не рішало питання визнання її де юре та де факто, бо як Франція, так і Англія та Америка, в засаді були русофільсько настроєні, а українське питання уважали за внутрішнє питання російської держави.

Одначе Україна була визнана як Францією, так і Англією, і в цьому велика заслуга М. Тишкевича, що підтверджує лист французького посла в Берні Бо до Тишкевича, в якому він пише: „Завдячуючи Вашій невтомній праці для Батьківщини, Франція визнала самостійність України".

Не знаю, що сталося з архівом Тишкевича, але частина копій листів до нього від визначних політиків і дипломатів того часу схоронилась.

Українсько-польські відносини теж не оминули Тишкевича. Так, польський посол у Швайцарії гр. Ростворовський приїздив до Тишкевича в Льозанну з пропозицією про підтримку самостійности України за ціну відступлення полякам Львова, на що Тишкевич відповів, що не має жадного мандату на такі переговори.

Тишкевич якийсь час переписувався з Броніславом Пілсудським, братом пізнішого маршала та голови Польської Держави Юзефа Пілсудського. Броніслав Пілсудський, колишній царський засланець, був дуже порядною та чесною людиною, і мав свою власну польсько-українську концепцію, до якої намагався навернути Тишкевича.

Як бачимо, становище графа Михайла Тишкевича в Швайцарії під час війни було надзвичайно визначне. Він був не тільки одним з найкращих наших дипломатів, але й вповні заслуговував на назву сеньйора новітньої української дипломатії.

Після приїзду до Швайцарії українське представництво нав'язало з Тишкевичем контакт і, після зречення гетьмана П. Скоропадського, переслало Директорії УНР проєкт призначення М. Тишкевича українським послом при Ватикані, суґеруючи також потребу заміни голови дипломатичної місії в Парижі Сидоренка особою Тишкевича, який, мовляв, має добрі контакти з визначними політиками Антанти.

Тому, що уряд УНР не вважав за потрібне зміняти посла в Парижі, мавши, здається, недовір'я до графа М. Тишкевича, його призначено представником України при Ватикані. Тишкевич прийняв це призначення з великим задоволенням, бо треба згадати, що був він щирим католиком, достойником папської ґвардії і кавалером якогось високого папського ордену.

МИТРОПОЛИТ АМВРОЗІЙ СЕНИШИН ПРО СУЧАСНИЙ СТАН І МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Закінчення зі стор. 2-ої

ниці, що навчають у цілоденних парохіяльних школах, яких у цій Єпархії є 4 і 1 гай скул. Вечірніх і суботніх шкіл є 34. Всіх студентів у парохіяльних школах є 3 460. Вірних у цій Єпархії є 29 604.

Треба додати, що при всіх парохіях діють церковні братства й організації, які творять міцну основу парохій та допомагають у їх розбудові. В останні роки релігійно - суспільне життя в парохіях набрало великого розмаху, яке познаєується у різних з'їздах, конвенціях та в будові нових церков, шкіл, парохіяльних домів і інше. В ЗДА маємо свою католицьку пресу, видавництва, католицьку обезпеченеву організацію „Провидіння", яка перед двома роками відзначувала Золотий Ювілей. Сьогодні наша Церква в ЗДА творить міцний фундамент для нашого дальшого розвитку на еміграції та є запорукою нашого існування в майбутньому.

Питання: Високопреосвященніший Владико, прошу накреслити нам ролю Української Католицької Церкви в загальному національному житті української еміграції на американському континенті.

Відповідь: Визначаючи ролю Української Католицької Церкви в загальному національному житті української еміграції в Америці, треба підкреслити, що роля нашої Церкви випливає із завдань узмістовлених візією призначення Української Католицької Церкви не тільки щодо еміграції в Америці, але також і щодо нашого народу на рідних землях.

Призначенням нашої Церкви на еміграції, в цьому і на американській землі, є насамперед збереження української християнської духовости, чистоти нашого обряду, наших прадідних звичаїв і традицій, оснований на християнській культурі, які визначували суть українського католицизму впродовж століть на українських землях.

Роля нашої Церкви в Америці не обмежується тільки опікою і дбанням про духове добро і спасіння повірених душ. Ця роля обнімає і узмістовлює повноту українського життя, релігійного, громадського і культурного. Українська Католицька Церква в ЗДА стоїть в одному фронті з усією українською еміграцією в боротьбі проти безбожницького комунізму та робить усі зусилля для вдержання еміграції, зокрема українських поколінь народжених на чужині, в любові до своєї Церкви і свого народу. Церква прищіплює своїм вірним, зокрема молоді, прикмети жертвенности, посвяти і невтомности у праці для розбудови і добра наших релігійних і громадських установ на еміграції.

Визнаючи передумовою існування Української Католицької Церкви в Америці збереження українства в усіх його виявах релігійного, національного і культурного буття, наша Церква в Америці розбудувала власне українське католицьке шкільництво, де, як я вже згадував, навчаються тисячі українських дітей, здвигнула Духовні Семінарії, де виховуються завтрішні духовні провідники Української Церкви і народу, як теж розбудувала українську католицьку пресу, яка живим українським словом скріплює в серцях і умах української людини в діяспорі віру в перемогу української, Богом даної правди.

Ці великі зусилля, праця і надбання нашої Церкви в Америці, поставлені на службу Богові й українському народові. Вони теж і визначують ролю Української Католицької Церкви у збірному житті української спільноти в Америці.

Питання: Із знищенням Української Католицької Церкви Москвою, місія Української Католицької Церкви в Америці є незвичайно важною та відповідальною. Скажіть нашим слухачам, Високопреосвященіші Кир Амврозію, про цю відповідальну місію.

Відповідь: Частинну відповідь на цей запит я дав при останньому питанні. Та тут додам, що місію Української Католицької Церкви в Америці визначило саме Боже Провидіння. По знищенні нашої Церкви московським ворогом в Україні, що безпощадно зліквідував наших Владик і священиків, а на руїнах наших церков встановив большевицько-московське православ'я, Українська Католицька Церква розвинулася на еміграції до небувалих досі вершин.

Боже Провидіння зберегло нас, владик, священиків і вірних, перед загибіллю з рук ворога Бога й українського народу на те, щоб Українська Католицька Церква на еміграції стала жевріючим маяком українського незламного духа і глибокої віри в Бога, а у свій час, — джерелом відродження нашої прадідної віри на українських землях.

Здійснення цієї величної місії зумовлене дальшою розбудовою наших парохій в Америці та вихованням кадрів ідейних, готових до жертви і посвяти українських духовників, які стануть у майбутньому апостолами Божої Правди на вільній українській землі.

Ця місія вміщає у собі також і послідовну працю для зближення і об'єднання обидвох віток українських Церков в одну велику українську християнську родину, де буде єдин пастир і одно стадо.

Питання: Під час нарад на Вселенському Соборі велися широкі дискусії про схему в справі Східніх Церков. Прошу сказати про ролю і значення Української Католицької Церкви в системі Східніх Церков.

Відповідь: Ролю і значення Української Католицької Церкви в системі Східніх Церков можна накреслити в аспекті історичного призначення нашої Церкви — нести світло християнської віри на Сході Европи і бути цементуючим елементом у поєднанні духовних первнів Західнього і Східнього світів.

Київ, як Центр Християнства на сході Европи, що його благословив у такій ролі св. Андрей Первозванний, від віків був заборолом, носієм і оборонцем Христової віри перед усіма тими, хто намагався вбити слово Христової Правди та знищити єдність Христової Церкви. Таким він залишився і по-сьогодні.

Українська Католицька Церква, яка змагає до свого повного ієрархічного завершення та усамостійнення в системі Східніх Церков, стоїть перед великим і почесним завданням бути посередником між Сходом і Заходом та причинитися до відновлення давньої єдности Христової Церкви.

В такому світлі віддзеркалюється значення і роля нашої Церкви в системі Східніх Церков.

Питання: Як Ви, Високопреосвященніші Владико, представляєте собі майбутнє Української Католицької Церкви в Україні та у вільному світі?

Відповідь: Говорити про майбутнє Української Католицької Церкви в Україні можна хіба в перспективі постання української незалежної держави. Сьогодні наша Церква на рідних землях перебуває в катакомбах. Її звуть „Мовчазною" Церквою, хоч вимова її існування і діяльности в умовинах большевицького переслідування і терору знаходить широкий відгомін на сторінках історії нашої доби.

По ліквідації большевицької неволі, в Україні прийде швидке відродження церковного життя, бо українська людина була і є глибоко релігійна. Большевизм міг викривити до деякої міри українську християнську духовість, але вбити її не зміг. Черпаючи живі соки із братньої Церкви у вільному світі, Українська Католицька Церква матиме на українських землях великі можливості й широку перспективу. Що найголовніше, вона матиме Ієрархію і священиків, підготованих до місійної праці серед українського народу.

У вільному світі Українська Католицька Церква має усі можливості дальшого успішного розвитку. Українська спільнота глибоко прив'язана до своєї Церкви і дає жертвенну піддержку плянам свого духовного Проводу для постійної розбудови церковних інституцій. Вона теж засоблює Церкву своїми синами, які стають на службу Богові і своєму народові.

Майбутнє нашої Церкви в діяспорі пов'язане в просторі часу з майбутнім нашої Церкви в Україні. Воно буде віддзеркалене станом, який заіснує при повороті української еміграції, в цьому і наших Владик та священиків, на рідні землі вільної України.

Одне можна сказати з певністю: існування Української Католицької Церкви та її майбутнє у вільному світі є можливе і запевнене так довго, як довго житиме в діяспорі українська людина.

Юліян Каменецький

ДЕСЯТИЛІТТЯ ВИХОВНОГО ЖУРНАЛУ

ІСТОРІЯ ЖУРНАЛУ ТА ЙОГО РОЗВИТОК

Цього року припадає 10 літ від появи в Канаді одинокого поза межами України журналу „Життя і Школа" присвяченого виховним справам. Журнал іде слідами виховних традицій, що їх лишили нам учительські організації та установи минулих 19-го та 20-го століть. Ними були Українське Педагогічне Т-во, Рідна Школа, Учительська Громада, Взаїмна Учительська Поміч тощо. Вони видавали педагогічні журнали, присв'ячені справам виховання молоді. „Учитель", „Світло", „Наша Школа", „Учительське Слово", „Шлях Виховання", „Учительський Голос", „Учительська Громада", „Українська Громада" та інші. Більшість їх появлялася на українських землях, а „Українська Школа" виходила в Німеччині.

По другій світовій війні, по нашому великому ісході з рідних земель, ми поселилися на різних континентах і краях. Найбільше нас знайшло нову батьківщину в Америці й Канаді. В цій останній постало виховне товариство п. н. „Об'єднання Українських Педагогів Канади" під проводом д-ра І. Велигорського, проф. В. Кривоуса, д-ра В. Луцева та поф. З. Зеленого й інших. В часі головування д-ра В. Луцева він заініціював справу видавання власного органу ОУПК та обняв пост відповідального редактора. Це було в 1955 р. але велика фінансова скрута та постійні недобори змусили Управу ОУПК припинити по кількох роках видавання журналу. Тяжко було погодитися з цим рішенням редакторові журналу. Він у порозумінні з ОУПК перебирає на власну руку дальше видавання журналу. Відомо, що первісна назва журналу була „Учительсек Слово", але опісля —зменшено формат і змінено назву на „Рідна Школа" а по деякому часі на „Життя і Школа". В останніх роках журнал розбудувався своїми додатками „Учительське Слово" та „Рідна Школа". Перший це методично-дидактичний посібник для вчителів, другий це журналик для молоді, як поважний засіб для національного виховання — останній, основний журнал „Життя і Школа" поміщує статті на чисто виховні теми.

Редакторові вдалося приєднати до співпраці поважне число наших педагогів. В журналі до 1958 р. друкували свої оригінальні праці 96 авторів. Від перебрання журналу д-ро В. Луцевим до 1961 р. приєднано ще 33-ох нових співпрацівників. Багато з них це відомі українському громадянству й учителям заслужені й знані виховники. Звичайно, найбільше праці вложив сам редактор. Він не тільки писав сам найбільше статтів, але й мобілізував фонди на видання та покривав сам недобори. Він з'єднував передплатників та розсилав їм журнал. Сам редактор має всі дані бути видавцем і редактором, бо має фахову академічну освіту, шкільну не малу практику й 10.000-томову українську бібліотеку. Найважніше, що ціхує редаяктора це фанатична любов до молоді й всеціла відданість українській виховній справі. Нам відомо, що він відмовився від добре платної університетської праці в одному з каліфорнійських університетів і лишився в українській школі за значно меншу платню, щоб тільки бути в українському середовищі та працювати над вихованням української молоді. Треба ще підчеркнути, що редактор і всі співпрацівники журналу не беруть за свою працю ніякої винагороди, а редактор рік-річно докладає поважні суми зі своєї кишені.

Про які справи пише „Життя і Школа"

„Життя і Школа" із своїми додатками, — це виховний журнал на 64 ст. друку. Він присвячений батькам, учителям і молоді, а там усім тим, що цікавляться вихованням наших дітей і молоді.

В журналі є статті, як освідомляти молодь, щоб вона потім не сходила на манівці, статті на тему алькоголю й куреня, щоб зробити її відпорною на ці шкідливі наркотики, статті, як плекати в молоді замилування до мистецтва, театральних вистав, читання книжок... Майже в кожньому —числі журналу подається список нових українських книжок для молоді, з докладним змістом і фаховими замітками редактора.

Крім цього подає журнал звідомлення з різних імпрез молоді, із життя молодечих організацій, із літніх таборів, не забуваючи при цьому подавати широкі звіти з виховних з'їздів та нарад ОУПК та Шкільної Ради УККА. Подає вісті про шкільне й виховне життя в Америці та інших країнах Вільного Світу.

Журнал ілюстрований. На кожній окладинці та в середині бачимо ілюстрації наших визначних церковних і національних діячів, фота з життя шкіл та молодечих і шкільних організацій, чи загально- національних свят.

Крім „Життя і Школи" є ще два додатки: окремими випусками виходить „Рідна Школа", 32 ст., журналик призначений для доростаючої молоді. В ньому багато віршів, казок, історичних оповідань, новель наших письменників клясиків та статтів із приводу актуальних подій та національних свят. На особливу увагу заслуговує сторінка юного читача, де шкільна молодь вперше пробує пера.

Додаток до „Життя і Школи" — „Учительське Слово" теж має звичайно 32 ст. друку. Воно призначене виключно для педагогів, для вчительської методично-дидактичної праці в школі. Тут педагоги-дидактики подають зразки проведених лекцій з мови, історії, географії, літератури, культури тощо.

„Життя і Школа" за 10 літ своєї появи вийшло в 86 числах на приблизно 3.000 сторінок друку, а що тут розглянено різні види виховання молоді, то без пересади можна сказати, що це є для педагогів, батьків та всіх, що цікавляться вихованням — мала виховна енциклопедія.

Фінансова сторінка „Життя і Школи

Фінансова сторінка видавництва, це одна із найслабших сторінок. Не могло наладнати її ОУПК й д-р В. Луців переб'рав видавання на власне ризико і бореться з немалими фінан. труднощами. Суть справи в тому, що вчительство шкіл українознавства, парохіяльні школи, батьки та виховні молодечі організації замало інтересуються виховними справами. Коли б зацікавлення було більше, а число передплатників зросло хоч до 2,000, то справа була б розв'язана.

Треба сподіватися, що в десятиріччя „Життя і Школи" українське громадянство підтримає його матеріяльно, тимбільше, що 4 дол. передплата річно не висока.

Христя Кульчицька — редактор „Сторінки ТУСМ"

Христя Кульчицька

Христя Кульчицька, ґрадуантка Коледжу св. Йосафата (англійська мова і література) й учителька середньої школи, член ОД ТУСМ у Філядельфії та секретар Головної Управи ТУСМ-у, є головним редактором „Сторінки ТУСМ", органу Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського, що появляється періодично, починаючи від жовтня ц.р. при щоденнику „Свобода".

Христя Кульчицька, дружина інж. Богдана і мати двох синів, це уродженка міста Львова, яка малою дитиною прибула по другій світовій війні до ЗДА із своїми батьками, д-ром Григором і Ніною Лужницькими та молодшим братом. По закінченні парохіяльної школи у Філядельфії, вчилася в Академії СС. Служебниць у Словтебургу, Н.Й., де була редактором шкільної газети і президенткою шкільної громади і закінчила її з найвищим відзначенням. Як студентка, працювала в Пласті, була довголітнім членом управи Української Студентської Громади у Філядельфії та членом управи ТУСК „Обнова" та виступала з доповідями на високошкільних конференціях СУСТА. Христя Кульчицька була першим редактором журналу „Студент" — органу УСГ та першим редактором „Студентської Думки", органу ГУ ТУСМ-у.

Сьогодні пані Христя далі бере активну участь в громадському житті, дописує до різних журналів та газет та належить, разом з родиною, до 324-го Відділу УНСоюзу.

● **На передмісті Парижу** 27-річна пані Монік Самбор породила п'ятеро дітей, чотири дівчинки і 1 хлопець. Порід був передчасний і кожне з новонароджених важило по кругло 2.2 фунти. Всі немовлята покладено до інкубатора. Четверо немовлят знаходяться в поганому здоров'ї, а одно померло. Батьком дітей є паризький поштар.

Віра Річ перекладає і творить

Відома перекладчиця творів Шевченка, англійська поетеса Віра Річ, продовжує перекладати на англійську мову українські поетичні твори. Як вже давніше повідомлялося, вона переклала на англійську мову збірку поезій Лесі Українки на замовлення Союзу Українок Канади і збірка ця вже скоро має появитися друком.

Рівночасно Віра Річ закінчує переклад вибраних творів М. Ореста і ця збірка вийде в одному із лондонських англійських видавництв з початком 1965 р.

Крім цього вона теж працює над перекладом ще одної збірки українських поетичних творів, але в цій справі автор цих рядків є зобов'язаний заховати дискрецію.

Крім поетичних перекладів із української та інших мов авторка творить свої оригінальні поезії.

Якраз тепер виходить у світ збірка її оригінальних поезій п.з. „Спадщина мрій" (Heritage of Dreams). Цю збірку написала поетеса в часі відвідин нею Оркнейських островів на початку 1963. р.

Вступне слово до збірки написав голова брит. ліберальної партії і посол до Брит. парляменту з Островів Оркней Джо Ґрімонд.

Ця збірка її поезій є інтересна також для українського читача.

В одній із поем авторка згадує Ронґвалда, сина Брюсі, який у 1031. р. разом із Гарольдом Гардрадою прибув на двір Ярослава Мудрого у Києві, вступив до його армії, з якою брав участь в поході на Польщу у висліді якого Ярослав Мудрий відобрав від Польщі „Червенські городи".

Дві інші поеми в цій збірці написані під впливом поезій Шевченка.

Заінтересовані в одержанні цієї збірки поезій можуть писати на адресу авторки, яку подаємо в низу, долучуючи чек або „моні ордер" на 6 (шість шіл.) або 1 доляр, що покриває вже ціну книжки й поштову оплату.

Адреса авторки: Miss Vera Rich, 6, Luna Street, London, S.W. 10, England.

Теодор Данилів

ПОМЕР БЛ. П. РОМАН ПАШКОВСЬКИЙ

Вудгевен, Н. Й. У п'ятницю 27-го листопада тут помер на 78-му році життя бл. п. Роман Пашковський, б. начальник залізничої станції Львів-Підзамче, залишивши в смутку велику родину. Панахида за спокій душі Покійного мала відбутися цього ж дня в похор. заведенні Волша і Ля Белля при 87-13, 87-ій вулиці, близько Джамейка евеню у Вудгевен, Н. Й.

СТАН ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ

„Часто можна почути один і той же закид столовкам — харчувальним закладам: вибір страв бідний, найбільше дорогих страв. Дешеві страви з картоплі й городини є в меню дуже рідко і їх мало. В чому таємниця такого явища? Справа в тім, що випускати дешеві страви невигідно — важче буде виконати плян товарообміну". („Известия" з 21 листопада).

З НАШИХ БУДНІВ

АМЕРИКАНОЧКА

Оцей переступний, 1964-й рік пороби́в у наших старшопарубоцьких лавах велике спустошення! Залишає, так би мовити, за собою страшні вирви. Попали в цьому році у подружній млин такі заприсяжені самітняки, на яких усі дівчата і вдовиці поставили були хрестик!.. Так-то зненацька поклав буйну голову під Євангеліє наш добрий друг Олекса, бизнесмен першої ґільди, визначний громадський активіст, а передусім — прихильник футболу.

Одружився, можна б сказати, щасливо, з молодою, прекрасною дівчиною, яка любить його без пам'яті, так що й сказати цього не може! Тобто — по-англійськи і ламано по-італійськи сказати може, але по-нашому ні в зуб ногою... Сказано — американочка! Проте тягнеться, сиротище, за чоловіком на всі наші збори й академії, панахиди й вечори гумору та й мучиться невимовно, бо ніколи не може второпати, про що саме йде мова, коли треба сміятись, а коли плакати. Взагалі, по-дурному дівчина почувається!

Правда, час від часу та чи інша пані - українка, що сидить поблизу американочки, змилосердиться над нею та й перетлумачить їй п'яте через десяте, про що річ іде. Це ж особливо важливе для неї, коли її чоловік тримає слово, а він, звичайно, промовляє на кожних зборах, якщо не дрімає в президії. Але з тим тлумаченням не завжди виходить все до толку... Найгірша біда тоді, коли виступають письменники - гумористи! Поки письменник прочитає якогось „джовка", а котрась сусідка перекладе його американочці на англійську мову, то вже публіка на залі перестала з нього сміятись, а тоді щойно Олексова жіночка вибухає сріблистим сольосміхом — ха-ха-ха! — чим стягає на себе критичноіронічні погляди публіки, президії і власного чоловіка...

Так, що довелось облишити тлумачення, а перейти на свого роду сиґналізацію. Сідаючи поміж нашими панями, американочка зразу просить котрусь з них, щоб подала їй знак, коли треба сміятись, коли бити браво тощо. „Коли випаде плескати в долоні, — просить сусідку, — то ви, будь ласка, копніть мене в ногу. А коли треба сміятись ущипніть в стегно. А плакати, каже, мені не хочеться, вже я вдова виплачусь до лихої матері, цур йому та пек!"

Вдома, кладучись спати, жаліється, бувало, жіночка Олексі:

— Подивись, каже, чоловіче, яка я покопана й пощипана за твою Україну. Мав би ти наді мною якесь змилування: або запиши мене до вечірньої української школи, або не тягай на ваші збори!

Друг Олекса сам теє розуміє, що з цим фактом треба щось зробити, що випадало б зукраїнізувати власну жінку, але ж громадські й спортові заанґажування не дають йому змоги присвятити цій справі належну увагу. А горнець, кажуть, до часу воду носить!.. А що буде, коли жінці набридне копана і щипана сиґналізація, і вона попросить собі на підмогу якогось молодшого перекладача?..

Ікер

Спорт

редагує В. СОХАН

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„Чорноморська Січ", Нюарк — „Б. В. Готче", Ню Йорк, футбольні змагання за мистецтво Північної Дивізії Східньої Конференції відбудуться в неділю, 29-го листопада о год. 2.30 по полудні на грищі Айронбавнд Філд при Вілсон евню в Нюарку.

Футболісти УСК-у і „Тризуба" не мають визначених змагань, ані за мистецтво Східньої Конференції, ані за Чашу ЗДА. Більшість дружин Східньої Конференції гратимуть 29-го листопада змагання за Чашу ЗДА.

СТАН ПОКАЗНИКА
Футбольної Ліґи Східньої Конференції.

Південна Дивізія

	Точки	Ворота
УСК Ню Йорк	18: 4	30: 5
Тризуб	15: 7	23:12
Н. Й. Інтер	11: 9	17:19
Н. Й. Амерікенс	9:13	16:25
Н. Й. Гота	8:12	10:13
Грецько-Ам. СК	7: 7	15:17
Мінерва ПФ.	1:17	7:24

Північна Дивізія

	Точки	Ворота
Б В Готче	13: 7	19:17
Дойчунґарн	13: 9	32:26
Джуліяна	12: 8	23:17
Метрос	9:11	20:20
Гунґарія	9:11	21:21
Чорном. Січ	3:13	10:27

УСК — „МІНЕРВА ПФ." 3:0 (0:0)

Ню Йорк, 22 листопада. — Дружина „Мінерви", яка є на останньому місці Південної Дивізії підготовилася до цих змагань та скріпила склад 5 добрими змагунами. В додатку грали ці німецькі футболісти брутально, у висліді чого контужено вже в першій півгрі в голову Шеферса, а в другій півгрі Сметгирста. Кіляр, який заступав Шеферса, давав собі сяк-так раду, але він мусить більше загартуватися тренінґами до подібних твердих змагань. Скірка, вставлений на місце Сметгирста, виказав значну поправу і його треба б частіше допускати до гри. Можна сподіватися, що Скірка міг би багато навчитися, граючи з рутинованим Пирдоном.

Перша половина пройшла без воріт, мимо всіх старань УСК-у подолати твердого суперника. Сторонничий суддя не признав стрілених у цій півгрі воріт В. Шмотолохи з безпосереднього вільного, відвідсвистуючи неіснуючий офсайд Пирдона. При обосторонніх наступах після перерви УСК мав все таки більшість стрілових нагод, з яких першу використав щойно на 60-ій хвилині Сметгирст. Він кілька хвилин пізніше зійшов контужений з грища. В. Шмотолоха здобув другі ворота на 71-ій хвилині, а Ірфелт третіми на 80-ій хв. устійнив вислід зустрічі.

В цих змаганнях Пирдон заграв слабше, бо німці поставили біля нього „сторожів" та пробували брутальною грою контузити його. Жертвенніше грали В. Шмотолоха, Ірфелт, Н. Янґ і Шеферс. В загальному брутальна гра „Мінерви" значно відбилася на рівні змагань, вислід яких міг бути куди кращий для УСК-у.

I. Дзядів

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — ЕЛИЗАБЕТ 2:3 (2:0)

Юніон, 22-го листопада. — Січовики зазнали черговоі поразки в другій рунді змагань за Чашу ЗДА з німецьким клюбом міста Елизабету. Це були нецікаві і хаотичні змагання, в яких німці, подібно до ослабленого складу „Січі", не показали гри на високому рівні. „Січ" провела першу половину з перевагою, граючи з вітром. В тому часі січовики здобули трос воріт. Одних із них, з далекого стрілу Снилика, суддя не признав і через оспорювання цього рішення суддя виключив з гри капітана „Січі" В. Каздобу. Так від 18-ої хвилини мусіла „Січ" грати в десятку. Конто воріт відкрив для „Січі" Гемилтон з подачі Савицького вже в 9-ій хвилині. Другі, вже після непризнаних воріт зі стрілу Снилика, здобув з гарної акції на 26-ій хвилині Санчез II.

В складі „Січі", в якому перебрали ініціятиву, граючи з вітром та маючи за собою приятеля суддю, а напроти себе ослаблену десятку „Січі". Елизабет здобув завдяки цьому трос воріт і перемогу.

В склнаді „Січі", в якому бракувало Саварина, Черемхи, Маршала, та контужених Павлишина і Мек Лоскі, як теж військовика В. Вільчака, який не міг прибути з Форт Діксу, грали: Голуб, Кравець -, Блек, Каздоба - Янґ-Снилик, Санчез II - Савицький - Гемилтон - Дудра - Понось.

О. Твардовський

● Син колишнього домініканського диктатора, 31-річний Леонідас Радамес Трухілльо, арештований в своєму мастку в Нормандії на вимогу швайцарських властей, які зажадали його видачі Швайцарії, де він — за швайцарським обвинуваченням — допустився злодійства і різних обманств.

Короткі вісті

● Карль Рован, колишній американський амбасадор у Фінляндії, тепер директор Інформаційної аґенції, один із нечисленних муринів, що займають високі державні становища в ЗДА, їздив до Болгарії і Юґославії та з'ясовував у публічних виступах американську політику в Конґо, Кіпрі і Південному В'єтнамі. Рован впевняв, що Америка „свідома революційних змін у світі" та формує свою політику „згідно з диктатом здорового глузду".